

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

1 An tunc esset remedium infantibus ad peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

ante Christi aduentum esse quedam signa visibilia, quibus homo fidem suam protestaretur de futuro Saluatoris aduentu. Et huiusmodi signa dicuntur sacramenta. Et sic patet, quod ante Christi aduentum, necesse fuit quedam sacramenta institui.

Ad primum ergo dicendum, quod passio Christi est causa finalis veterum sacramentorum, que scilicet ad ipsam significandam sunt instituta. Causa autem finalis non precedit tempore, sed solum in intentione agentis. Et ideo non est inconueniens aliqua sacramenta ante Christi passionem fuisse.

Ad secundum dicendum, quod status humani generis post peccatum & ante Christum, dupliciter potest considerari. Vno modo secundum fidei rationem, & sic semper vnus & idem permanfit, quia scilicet iustificabantur homines per fidem futuri Christi aduentus. Alio modo potest considerari secundum intentionem & remissionem peccati, & expresse cognitionis de Christo. Nam per incrementa temporum & peccatum cepit in homine magis dominari, in tantum quod ratione hominis per peccatum obtenebrata, non suffi. erent homini ad recte viuendum precepta legis naturalis, sed necesse fuit determinari precepta in lege scripta, & cum his quedam fidei sacramenta. Oportebat etiam, quod per incrementa temporum magis explicaretur cognitio fidei, quia vt Greg. * dicit, Per incrementa temporum creuit diuine cognitionis augmentum. Et ideo etiam necesse fuit, quod in veteri lege quedam sacramenta fidei, quam habebant de Christo venturo, determinarentur. Quae quidem comparantur ad sacramenta, que fuerunt ante legem, sicut determinatum ad indeterminatum, quia scilicet ante legem non fuit determinate prefixum homini, quibus sacramentis vteretur, sicut fuit per legem: quod erat necessarium, & propter obtenebrationem legis naturalis, & vt esset determinator fidei significatio.

Ad tertium dicendum, quod sacramentum Melchisedech, quod fuit ante Legem, magis assimilatur sacramento nouae Legis in materia, in quantum, scilicet obtulit panem & vinum (vt habetur Gen. 14.) sicut etiam sacrificium nouae legis oblatione panis & vini perficitur: Sacramenta tamen legis Moisaica magis assimilantur rei significatae per sacramentum, scilicet passioni Christi, vt patet de agno Paschali, & alijs huiusmodi. Et hoc ideo, ne propter continuitatem temporis, si permaneret eadem sacramentorum species, videretur sacramenti eiusdem esse continuatio.

COMMENTARIVS.

IN hoc articulo D. Thom. duo tempora comprehendit, scilicet tempus legis naturae, & legis scriptae: nam, licet in eis temporibus institutio sacramentorum fuerit in eis statibus diuersa, vel quantum ad determinationem maiorem, vel minorem, vel quantum ad clariorem significationem: tamen ratio significandi gratiam, vt futuram per Christum fuit vtriusque communis, & propriam differentiam constituens inter omnia illa, & sacramenta nouae legis, & ita sunt facilia omnia, quae D. Thom. posuit. Ex quo obiter colligere licet, quam sit doctrinae D. Thom. consentaneum, quod supra diximus, de ratione sacramenti esse, vt significet gratiam Christi: quibusdam vero significari vt futuram: alijs vero, vt praesentem.

DISPUTATIO. IV.

De institutione & necessitate sacramentorum legis naturae.

Distinguiamus claritatis gratia tempus illud, quod a peccato Adae, vsque ad Christum intercessit (de quo sub vno titulo D. Th. egit, art. 3.) in duo tempora, scilicet Franc. Suarez Tom. 3.

legis naturae & scriptae: & quamuis hoc posterius proprie inceperit a Moyse, per quem lex data est: tamen quia circumcisio, quae in lege scripta permanfit, multis annis legem antecessit a dieb. Abraham, cui praecpta fuit, ideo tempus hoc legis naturae solum vsque ad institutionem circumcisionis extendimus: illud enim legis naturae tempus appellatur, in quo tantum vigeat lex naturalis in mentibus hominum scripta, & nulla fuerant a Deo data specialia praecpta, quibus peculiaris cultus, aut determinatae caeremoniae ordinariae ac regulariter hominibus praeciperentur. Cum autem de lege naturali agimus, non intelligimus solum illud dictamen rationis, quod manat ex pura natura hominis, seu ratione naturali nude sumpta: numquam enim humana natura huiusmodi statu legis naturae habuit: quia sicut creata fuit ad supernaturalem finem, ac semper a Deo habuit media, quibus illum consequi posset, ita semper habuit aliqua supernaturalia praecpta, quibus ad eundem finem dirigeretur. Comprehendimus ergo sub lege naturae ea praecpta, quae conaturalia sunt gratiae & iustitiae supernaturali, sed illud dictamen rationis, quod non tantum ex naturali lumine, sed etiam ex fide supernaturaliter reuelata ac sufficienter proposita intrinsece oritur, quae sunt praecpta fidei, spei, charitatis, poenitentiae, & similia, quae per se & ex natura rei sunt necessaria ad vitam recte instituendam, in ordine ad finem supernaturalem, & ita sunt intelligenda, quae ibi D. Thom. docet, art. 3. ad 2. & q. praeced. art. 5. ad 3. & 1. 2. q. 98. art. 5. & q. 100. art. 1. Ex quo intelligitur, ita cum illum legis naturae distingui a statu legis veteris, tamquam partem a toto, seu tamquam includens & inclusum, seu tamquam determinatum & indeterminatum, vt eisdem locis D. Thom. notauit: nam, quidquid erat necessarium ad salutem in lege naturae, fuit etiam in lege veteri: sed haec addidit aliqua peculiariora, seu determinata praecpta. Rursus hinc fit, quia illa praecpta legis scriptae non omnes obligabant, sed tantum Israeliticum populum; ideo solum respectu illius populi distingui haec duo tempora: nam respectu aliorum hominum, quia ea lege non tenebantur, vsque ad Christum & legem gratiae durauit: imo, quod pertinet ad praesentem questionem, etiam in populo Israelitico durauit remedium illius legis ad tollendum originale peccatum, saltem respectu foeminarum, vt postea videbimus. De hoc ergo tempore difficile est inquirere, quae sacramenta in illo fuerint, quia per pauca sunt nobis de illo reuelata, aut scriptura diuina, aut Patrum traditione: vt vero distinctior sit inquisitio, visum est, prius dicere de hoc speciali sacramento, quod ad remedium originale peccati ordinatur: quoniam de illo maiora esse possunt veritatis vestigia, vel indicia, quae, prout poterimus, inuestigata facile erit de reliquis sacramentis illius temporis generatim dicere.

SECTIO I.

Verum in lege natura potuerint infantes ante usum rationis ab originali peccato, aliquo remedio liberari.

Praemitimus quaestionem hanc, quoniam necessaria est ad inueniendam & definiendam veritatem, quam inquirimus, specialiterque agimus de infantibus, quia de adultis non est dubium, quin saltem per conuersionem in Deum ex vera fide per charitatem operante possent iustificari, & ab originali peccato facilius, quam ab actuali liberari. An vero remedium pro paruulis institutum illis prodesset potuerit, facile postea dicemus. Ratio autem dubitandi in primis est, quia in tota antiquitate ferè nulla est mentio huius remedij, saltem ante Augustinum: in scriptura enim nihil de eo legitur, neque ante institutam circumcisionem, neque post illam.

Tempus legis naturae quod.

Lex naturae intelligitur dictamen rationis, non solum ex naturali, sed etiam ex supernaturali lumine oritur.

Lex naturae respectu aucturum a populo Israelitico durauit vsque ad Christum.

D. V. 11.

* Homil. 16. in Ezech. 2. medio.

Iam pro fœminis Iudzorum, aut pro alijs gentibus, de ipsa vero circumfione adhuc est res sub controuersia, an fuerit instituta in remedio originalis peccati, vt postea videbimus. Rursus ante Augustinum nullus sanctorum Patrum huius remedij meminit, ipse vero Augustinus, qui primus videtur fuisse huius remedij inuentor, sub dubitatione loqui videtur, & non certa auctoritate, sed pietate quadam & probabili coniectura nititur, nimirum, quod videtur grauisimum, & à diuina pietate alienum: q̄ omnes illos infantes absq̄ remedio reliquerit. Quæ tamen cõiectura nõ videtur admodum firma, etiam iuxta doctrinam eiusdem Augustini, qui in huiusmodi admirandis iudicijs & mysterijs diuinæ prouidentie, prædestinationis, ac reprobationis, similia sepe docet, quæ non minorem admirationem habent, & occultam causam, & rationem: nam in lib. de bon. perseuer. cap. 12. & lib. de nat. & grat. cap. 8. dicit, esse aliquos paruulos, quos Deus saluare noluit, neq̄ de remedio illis prouidere ad ostensionem iustitiæ suæ, quia in eis est sufficiens causa suæ damnationis, scilicet, peccatum originale. Quid ergo, si aliquis idem dicat de omnib. illis paruulis, qui in lege naturæ mortui sunt? quia in illis etiam fuit sufficiens causa damnationis, & materia, in qua ostendi posset diuina iustitia. Præsertim cum Pau. Act. 17. ætatem illam vocet, Tempora ignorantie, quæ despexit Deus.

August.

Dicit aliquis, id, quod Augustinus ait citatis locis, intelligendum esse de his, quæ raro contingunt: pauci enim sunt, qui ita deseruntur à Deo, paruulos autem defunctos in lege naturæ fuisse pene infinitæ multitudinis: & ideo non esse parem rationem. Sed contra hoc est, nam paruuli, qui moriuntur in veteris matris, à principio mundi vsque ad finem, non sunt pauci, sed in multitudine etiam pene infinita, & tamen omnes illos reliquit sine remedio, non solum in lege naturæ, & veteri, sed etiam in lege gratiæ. Quibus adiungi possunt omnes illi, quibus ob defectum aquæ, vel aliud simile impedimentum, applicari remedium non potest: nam hi etiam non sunt pauci, & moraliter loquendo ac humano more relicti sunt sine remedio, solum ex iusta permissione Dei, qui solum voluit quedam generalia remedia instituire, quæ his omnib. applicari non potuerunt: cur ergo non poterit idem dici de infantib. legis naturæ? nam sicut est per accidens, hominem mori ante natiuitatem ex vtero, ita est per accidens, mori ante ætatem adultam, ergo sicut non solum instituit Deus remedium pro his, qui nascuntur ex vtero, & non censetur inconueniens alios manere sine remedio, quia est per accidens, quod antea moriantur, ita fieri potuit, vt tunc solum daretur remedium pro adultis, & non censetur inconueniens, vt, qui antea decedunt, remedio careant, quia etiam est per accidens, quod antea moriantur.

August. difficultas.

Secundo augetur difficultas ratione ostensua, quia ante legem gratiæ nemini dabatur gratia, & aliquod medium ex opere operato, sed solum ex vi dispositionis aut meriti operantis, nam ille alius operandi modus est proprius sacramentorum nouæ legis, vt postea videbimus: sed nullum remedium poterat paruulis prodesse ad tollendum originale peccatum, nisi eis daretur gratia ex opere operato: ergo non potuerunt tunc habere tale remedium. Minor probatur, quia, vt suppono, peccatum originale non deponitur, nisi per infusionem gratiæ, ad quam consequendam paruuli non poterant habere propria merita, aut dispositionem propriam, debuisset ergo infundi ex opere operato, quod imperfectioni illius temporis repugnabat.

Tertio, quia non potest facile fingi, in quo positum fuerit hoc remedium. Quod si quis dicat, non fuisse determinatum, sed fuisse relictum arbitrio

parentum, certe hinc sequitur, melius fuisse prouisum infantibus legis naturæ, quam legis gratiæ, quia multo facilius poterat illis applicari remedium ita amplum, ac voluntarium, quia remedij aquæ certum ac definitum, quod in lege gratiæ institutum est. Vnde fieret, vt re bene compenata, plures infantes damnarentur in lege gratiæ ex defectu remedij, quam in lege naturæ, quia hoc ipso, quod determinatum est hoc remedium ad baptismum aquæ, relicti sunt sine remedio, qui baptizari non possunt, qui possunt esse quam plures. Tum quia ob naturæ debilitatem & maiorem hominum multitudinem plures infantes nunc moriuntur ante adultam ætatem, quam in lege naturæ: tum etiam, quia baptismi necessitas ab innumeris nationibus & gentib. ignoratur: tum deniq̄, quia, cum remedium sit ita præfixum ac vnicum, multis de causis fieri potest, vt applicari non possit: at vero in lege naturæ, cum remedium esset indifferens ex parte illius, facilius applicari poterat, & alioqui ex parte parvulorum erat minus periculum: quia, cum natura esset robustior, pauciores in ea ætate moriebantur: ergo omnibus pensatis melius esset prouisum infantibus in illo statu, quam in lege gratiæ, quod videtur in oculis incredibile, cum in hac lege abundantius Christi gratia hominibus communicetur.

Nihilominus omnino affirmandum est, in ea lege fuisse aliquod remedium ad infantium salutem à ra omnino Deo institutum. Ita docent omnes Theologi in 4. sive aliquod dist. 1. & 2. absq̄ vlla controuersia, aut opinionum ad infantium varietate, quod est signum, dogma hoc certum ac salutem. indubitatum apud illos fuisse, quod prius docuerat Aug. 5. contra Iulian. c. 9. dicens, Non est credendum ante datam circumfionem, famulos Dei, quando quidē illis inerat mediatoris fides, nullo sacramento eius opitulatos esse paruulis suis, quamuis quid illud esset, aliqua necessaria causa sacra Scriptura tacere voluerit, similia habet 2. lib. de Nupt. & concup. c. 12. & lib. 2. de pecc. meri. & remiss. c. 9. quem postea Gregori Beda, & Hugo de S. Vict. locis infra citandis. Et videtur esse sententia Innoc. III. in cap. Maiores, de baptis. vbi, cum docuisset, baptismi prodesse nunc paruulis, sicut eius circumfio prius conferri poterat: postea quasi generalē reddēs rationem, subiungit hæc verba: Absit enim, vt vniuersi paruuli pereant, quorū quotidie tanta multitudo moritur, quin & ipse misericors Deus qui neminem vult perire, aliquid remedij procurauerit ad salutē. Quæ verba & generalia sunt, & de omnib. temporib. equè procedunt, & propria ratione continent huius veritatis: nam licet sine iniustitia potuerit Deus permittere omnium illorū paruulorum damnationem, eosq̄ sine remedio relinquere, vt rationes dubitandi in principio posite concludunt, non tamen est consentaneum diuinæ prouidentie, neq̄ illi generali voluntati, qua vult, omnes homines saluos fieri, vt Inno. significat: nam illa voluntas saltem est antecedens, ergo ad illam spectat, vt Deus det omnib. sufficientia media ad salutem, modo accommodato, iuxta singulorum capacitatem: ergo, si in illa generali voluntate paruuli comprehenduntur, debuit Deus in omni lege aliquod remedij eis prouidere. nam hoc postulat fragilitas, & mortalitas humanæ naturæ, ex qua tanta certitudine ac necessitate, sequitur multorū mors ante adultam ætatem, vt non possit censi hominib. omnib. sufficienter prouisum, nisi etiam infantij ante vsum rationis morientium, ratio habeatur. Nec vero simile est de infantibus, qui in vtero moriuntur, quia pro illo statu, non censetur capaces remedij, quod per homines, & modo accommodato hominib. applicari possit, cum nondum in hanc lucem sint editi: & vix cadant sub cognitionem humanam. Præterea huius veritatis magnus indicium est, quod non est verisimile, fœminas Iudzorum, quibus circumfio applica-

Gregori Beda. Hugo. Inno.

Diuina prouidentia est omni atati prouidere.

Fœmina. Iudæa. remedio ad salutem non carere.

applica-

applicari non poterat, relictas esse sine remedio, quo tolleretur peccatum originale: sed ad hunc electum nullum remedium legitur esse institutum in illa lege: nam si aliquod esset huiusmodi, esset proprium foeminarum, & non adhiberetur viris, qui circumcidebantur, nullum autem tale remedium fuit in illa lege: nam, si quod esset maxime presentatio, seu oblatio in templo: hæc autem communis erat viris, & foeminis: signum ergo est, non fuisse institutam illam ceremoniam in remedii originalis peccati: ergo signum est, illud ipsum remedium, quod in lege natura fuit, perdurasse, & vtile fuisse foeminis in populo Israelitico, tam ab Abraham vsque ad Moysen, quam postea in toto tempore legis naturæ: ergo signum est, simile remedium semper fuisse à Deo prouisum omnibus infantibus, tam viris, quam foeminis. Prima propositio in hac ratione assumpta videtur per se nota, tum, quia non est verisimile in eodem Dei populo infantibus viris prouisum esse remedium ad salutem, non autem foeminis: tum etiam, quia foeminae ante usum rationis offeriebantur Deo, & fiebant participes sacramentorum, & ceremoniarum illius legis, quod nullo modo fieret, nisi in diuinam amicitiam prius essent reconciliata.

Nullum reliquit Deus sine remedio.

Augus.

Ad rationes in contrarium iam facile est dictis respondere. Ad primam negatur proprie loquendo, Deum reliquisse aliquem sine remedio ad salutem iuxta sui status capacitatem: quamquam enim non de singulis in particulari prouiderit, vt eis efficaciter applicaretur remedium generaliter omnibus prouisum: tamen, quantum in ipso est, omnibus prouidit: praeuidens autem in quibusdam futurum esse impedimentum, ne illis posset remedium ad salutem applicari, id permittere voluit, & hoc sensu dixit Augus. quosdam sine remedio reliquisse, hæc enim promissio, seu voluntas non repugnat vniuersali, ac sufficienti gratiæ, quam de se omnibus obtulit, & ideo esse potest accommodata ad manifestationem diuinæ iustitiæ: secus vero est de voluntate relinquendi aliquod genus hominum sine sufficienti remedio pro aliquo litari: id enim, quamuis ex rigore iustitiæ fieri posset, non esset tamen consentaneum generali voluntati, qua Deus omnibus hominibus redemptionem ac salutem obtulit. Ad secundum dicitur latius infra quest. 62. concedendum est enim, ante Christi aduentum aliquibus datam esse gratiam ex diuina promissione ad presentiam alicuius signi, vel operis proprio merito, vel dispositione, si illius capaces non erant: quamquam ille modus proprie non fuerit ex opere operato, & in hoc sit aliqua diuersitas, inter illa remedia, & nostra sacramenta, quæ prædicto loco explicanda est. Ad tertium parebit ex sectione sequenti.

SECTIO II.

Verum ad tollendum peccatum originale infantium in lege natura sufficiens fuerit interior fides parentum, vel fuerit præterea necessaria aliqua actio exterior.

Paruulorum actio non fuit necessaria.

EX dictis in præcedenti sectione nonnulla per se clara & certa colligere possumus. Primum est, hoc paruulorum remedium non potuisse adhiberi per propriam actionem ipsorum paruulorum: agimus enim de statu eorum ante usum rationis, in quo non sunt capaces humanarum actionum: aliæ vero actiones, vel passionis, quæ vel mere naturales sunt, vel casu eueniunt ab extrinseco, non sunt apta media ad prædictum effectum: alias, vel omnes iustificati fuissent per aliquam naturalem actionem, sicut omnes originali culpa inficiuntur, quia per modum naturæ communicatur in ipsa naturali generatione, vel certe Deus suo arbitrio iustificaret, quos velleret, & ita non omnibus prouidisset certum, ac definitum remedium.

Franc. Suarez Tom. 3.

Secundo est certum, hoc remedium debuisse applicari per aliquam humanam actionem parentum, seu eorum, quibus paruulorum cura incumberet. Patet, quia nec ex parte ipsius remedij, nec ex parte eius, per quem applicandum erat; potest aliquid aliud accommodatum excogitari: nam, quod fuerit necessaria aliqua actio humana, patet, quia si hominibus nihil agentibus, Deus iustificasset aliquos paruulos, vel iustificasset omnes, vel aliquos tantum suo arbitrio, vel certe per causas aliquas naturales gratiam communicaret, quæ omnia sunt absurda, & improbabilia. Rursus neque hoc remedium positum fuit in aliqua sanctitate habituali parentum, aut alia simili condicione, ratione cuius filij orti ex talibus parentibus iustificarentur: quia sicut nulla sanctitas, vel conditio parentum impedire potuit, ne filij in peccato originali conciperentur, & nascerentur: ita nec poterat esse sufficiens, vt ratione illius tolleretur postea originale peccatum, sine alia operatione. Præterea, quod hæc actio debuerit esse parentis, vel alterius, qui eius vicem gereret, patet, quia non poterat esse ipsius paruuli, vt dictum est: quia non erat capax, & optime congruebat, vt qui per alienam actionem, peccatum contraxerat, per alienam etiam voluntatem iustitiam consequi posset. Neque etiam ad alterum hoc magis pertinebat, quam ad parentem: quia filius est sub cura eius, & quando propriam non habet, regendus est etiam in his, quæ ad animam spectant, voluntate parentis: & ita seruatum videmus in alijs remedijs paruulorum à Deo institutis in lege veteri, & noua, de quibus nobis magis constat.

Aliqua hæc actio humana requisita est.

Tertio conueniunt omnes, huiusmodi remedium positum fuisse in aliqua actione, vel professione fidei, & cultus religiosi, quo paruulus dicaretur Deo, & cultui eius manciparetur ex fide, & intentione parentis, vel eius, per quem remedium applicabatur. Cuius ratio est, quia, cum per hoc remedium sanctificandi essent paruuli, & in diuinam amicitiam reuocandi, necesse est, vt hoc fieret per aliquam actionem sacram, & ad Deum pertinentem, & quia fundamentum omnis iustitiæ, & omnis veri cultus diuini est fides, ideo necessarium dicimus, illam actionem aliqua ratione fuisse operationem fidei: & hoc sensu dicunt omnes fuisse tunc paruulos iustificatos in fide parentum, vt magis in sequentibus explicabimus. Igitur inquirendum restat, qualis fuerit illa actio, sensibilis ne, vel mere interna, & spiritualis, vt postea dicere possumus, an fuerit sacramentum, necne.

Remedium hoc in alio quo cultus religioso cõsistebat.

Prima sententia est, illum actum solum fuisse interne fidei, ita tamen, vt per fidem non intelligatur sola credulitas intellectus, sed aliqua alia moralis actio interior à fide manans, qua patres filium suum Deo offerret, vel salutem spiritualem ipsius deprecareretur, vel aliquid simile. Ita sentit Bonau. dist. 1. art. 2. q. 1. & 2. Rich. art. 5. q. 1. & 2. qui fundant effectum, seu fructum huius remedij in merito de congruo ipsorum parentum, & nihilominus dicunt sufficientem fuisse informem fidem eorum, quia hæc satis est ad meritum de congruo. Sed hi authores in hoc, & falsum supponunt, quia re vera ad meritum de congruo non sufficit fides informis, & præsertim ad merendam alteri gratiam & sanctitatem: & præterea non satis explicant vim, & radicem huius remedij: quia, vt esset infallibile, quod necessarium est, vt esset verum remedium, non satis erat meritum de congruo, quia non semper & infallibiliter habet effectum, sed necessaria erat diuina promissio, & hanc oportet ostendere. Quod si hæc intercessit, non erit necessarium meritum de congruo, sed sola illa actio, quam diuina promissio postulabat. Alia ergo via defendit eandem sententiam D. Thom. in 4. d. 1. q. 2. artic. 6. quæstion. 1. & 2. vbi dicit, per interiorem fidem parentum fuisse paruulos iustificatos ex vi diuinæ promissionis, & quasi opere operato: vnde

1. Sententia mediocris hoc in actus interna fidei consistit.

D 3 conf.

